

Remissvar KS 2020/924

Remiss av Stockholms stads program mot våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella tjänster samt sexuellt våld oberoende relationer

Funktionsrätt Stockholms stad - är en paraplyorganisation för funktionshindersorganisationer verksamma inom staden. Vi verkar bl.a. för att stärka våra medlemsföreningars arbete för mänskliga rättigheter, full delaktighet och jämlikhet på alla områden i samhället. Funktionsrätt Stockholms stad representerar 32 föreningar med sammanlagt drygt 30 000 enskilda medlemmar inom ett brett spektrum av funktionsnedsättningar.

Remissen berör mycket viktiga frågor, inte minst för den grupp som vi företräder, och därför vill vi inledningsvis uppmärksamma staden på att det är olyckligt att staden inte skickat remissen till oss trots att vi borde vara en självskriven remissinstans.

Den särskilda utsatthet som kan uppstå för personer med funktionsnedsättning när det gäller våld i nära relationer är viktig att uppmärksamma. Under flera år har detta aktualiserats när stadens trygghetsmätning presenterats. Där kan vi se att personer med funktionsnedsättning är extra utsatta för brott inklusive olika former av sexualbrott i och utanför hemmet samt otrygghet år efter år. Enligt rådande lagstiftning saknar också personer med funktionsnedsättning skydd mot hatbrott. Vi erfar att kvinnor med funktionsnedsättning är mer utsatta för våld i nära relation än kvinnor generellt och att det är allvarligt.

Vi är positiva till att staden aktivt arbetar med frågan om våld i nära relationer och lägger fram konkreta förslag till åtgärder på olika nivåer. Vi vill dock poängtera vikten av att ett funktionshinderperspektiv finns med i arbetet i alla delar. Även att staden synliggör denna grupp mer aktivt, samt den särskilda utsatthet som personer med olika funktionsnedsättningar befinner sig i när våld i nära relationer ska diskuteras. Att diskutera våld i nära relationer utan att denna särskilt utsatta grupp omnämns innebär ett olyckligt osynliggörande.

Att våld i nära relationer förekommer i en hög prevalens mot personer med funktionsnedsättning är ingen slump – liksom det inte är en slump att det i huvudsak är män som slår kvinnor. Strukturer som möjliggör detta måste identifieras liksom vilka som utövar detta våld, så vi kan bli bättre på att förebygga det. Den som har en funktionsnedsättning befinner sig ofta i en särskilt komplicerad beroendeställning gentemot den som utövar våldet – det kan vara både vårdgivare och anhöriga – som ens vardag och stöd är beroende av, och det kan därför vara svårare att bryta sig loss från en destruktiv relation. Även andra svårigheter förekommer enligt forskning. Såsom att gränsdragning för den utsatte kan vara svårare på grund av konsekvenser av funktionsnedsättning, brist på information eller för att man sedan tidig barndom eller under lång tid varit särbehandlad och utsatt för kränkande behandling. Våldet riskerar också kunna pågå över längre tid då den utsatte ofta har ett mer begränsat nätverk och ibland begränsad möjlighet att själv söka stöd och hjälp.

Vi noterar att staden lyfter fram personer med funktionsnedsättning i olika delar i programmet vilket är bra. Då denna grupp är särskilt utsatt förordar vi att personer med funktionsnedsättning lyfts fram även i ett eget avsnitt så det blir synligt att denna grupp behöver hanteras särskilt och delvis inte passar in under ordinärt stöd och hjälp. Under "Programmet målgrupper" finns en skrivning som relaterar till detta: "En individ kan ha särskilda behov av stöd och hjälp utifrån en eller flera olika faktorer som påverkar varandra. Det stöd som erbjuds är inte alltid anpassat för personer med till exempel funktionsnedsättning eller som är i ett aktivt missbruk." För att stödet ska vara anpassat även för personer med funktionsnedsättning behövs mer kunskap samt riktade insatser och åtgärder. Det bör också framgå hur stödet ska anpassas, i vilket skede och vem som ansvarar för detta.

Under målgrupper under ovanstående nämnda rubrik funderar vi också på om staden borde tydligare definiera vilka målgrupperna är. Det framstår som aningen vagt att beskriva dessa som "Barn, unga, vuxna och äldre i Stockholm som har utsatts för våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution och människohandel för sexuella ändamål eller sexuellt våld oberoende relation." Om staden vill rikta ett arbete mot de som är särskilt utsatta borde detta nämnas tydligt i målgrupperna t ex genom att skriva: "Personer i olika åldrar och med eller utan funktionsnedsättning som utsatts för våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution och människohandel för sexuella ändamål eller sexuellt våld oberoende relation."

Våra förslag

- Staden bör förtydliga målgrupperna för sitt arbete och där få med personer med funktionsnedsättning som en viktig grupp att rikta insatser och stöd till.
- Personer med funktionsnedsättning utgör en särskilt utsatt grupp när det gäller våld i nära relationer. Vi anser därför att våld mot personer med funktionsnedsättning ska presenteras i ett särskilt avsnitt.
- Att staden initierar en översyn om vilken kunskap, rutiner och stöd som krävs för att ge personer med funktionsnedsättning ett fullgott stöd i likhet med det staden i övrigt erbjuder.
- Att kvinno- och brottsofferjourer samt skyddade boenden som staden ansvarar för eller stödjer ska vara tillgängliga för personer med funktionsnedsättningar.
- Att staden vid olika utbildnings- och informationsinsatser vad gäller våld i nära relationer ska uppmärksamma utsattheten för personer med funktionsnedsättning, samt de strukturella orsakerna till detta.

Med vänlig hälsning

Anna Quarnström
Ordförande

Kukkamariia Valtola Sjöberg
Intressepolitisk ombudsman